

KOVA
Lietuvių darbininkų savaitinis laikraštis.
Išleidin kas pėntnyčia, Philadelphia, Pa. U.S.A.
Prenumerata:
Ant metų į visas salis avieto..... \$ 2.00
Ant pusės metų..... \$ 1.00
Apgarsminiu prekės:
sykį colis 50c; mėnuo už colį 1.00; metai
už colį \$ 10.00.
Stimčiant raštus, pinigūs ir visuose
kituose reikaluose susisėnant adresnokit:
„KOVA“
412 Siegel str.
Philadelphia, Pa.

DIRBININKAI VISU SALTU VIENYKITĖS!

KOVA

„KOVA“ The Lithuanian weekly, published every Friday, by J. O. SHRYVDA.
412 Siegel str. Philadelphia, Pa.
Subscription rates:
One year in all parts of the world \$ 2.00
Six month " " " " \$ 1.00
All communications should be addressed to:
„KOVA“
412 Siegel str.
Philadelphia, Pa.

ORGANAS LIETUVIU SOCIJALISTU PARTIJOS AMERIKOJE.

Nr. I.

Philadelphia, Pa. 5 Sausio (January) 1906 m.

Metas II.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Su Naujais Metais.

1104

Sztai jau pradėdam Naują 1906-tą Metą. Szeip jau mums tas jokių svarbių atmainų neatgabena, - ot, užmainom vieną skaitlinę augštyr, palinkėjam draugams susitikę ir per laiškus „gerų metų“ ir viskas. Nė mes tikim į tų ateisiančių metų gerumą, nė niek. Tai jau tik priprastas priežodis. Metus pradėdam naujus, bet vargai, rūpesčiai ir visokios darbininko žmogaus nedalės, nevirsta į ką kitą naujesnį ir geresnį. Viskas palieka tas pats, skurdu-sunku. Kietas jungas visokių priespaudų, išnaudojimų, ekonomiškos ir dvasiškos vergijos - lieka vis tas pats. Net nenuskyla nė kiek. Padilinti retėžiai žmogaus darbininko, rodos, pasibaigus seniems metams, su pirmutiniu iššovimu iš kanuolių 1-mos valandos Naujo Meto, pavirsta į naujus - nelyginant dievuotų žmonių pasakai, kaip esą liucipieriu 1-mą dieną velykų.

Bet vienok reikėtų atminti vienas dalykas. Žmogaus amžius su tais metais jau biskį pasitrupina. Kada pažvelgi gal ir suskaitai praėjusius savo amžiaus metus, tai reikia pasižiūrėt, ar daug ką esi gero kiekvieną metų padaręs dėl savęs, dėl savo luomo, dėl visos draugijos, dėl viso pasaulio - kurio dalelė, krislelis, atomas mes kiekvienas esame. Ar mes suvartojome savo pragyventą laiką vien tik ant glostymo savo pilvo, ar dėl aukštesnio kokio idealo, dėlei kurio sako žmogus einąs pirmyn, progresuojąs, civilizuojąsi? Ar pasigerino žmonės, sąlygos, ir visa draugija? Ar visiems jau tenka ragauti vaisius saldaus medžio kurį vadiname kultūra, progresu, civilizacija? Ar nemiršta jau niekas iš bado? Ar ne sutiunki pusnuogių elgėtų drauge su šilkuose čėžančiais žemės viešpačiais? Ar nebesidaro galo žmonės priversti bausaus neturte nusiminimo? Ant nelaimės, viskas tebesiranda šioje draugijoje, kas tik buvo baisiausias kelis tukstančius

metų atgal. Svetas eina pirmyn, bet nepalieka užpakalyj barbariškų instiktų. Turtai ant svieto dauginasi milijonų milijonais, bet su tuom drauge auga skaitlius mirštančių iš bado. Genijališkiausi išradimai, išmislai gimsta žmonijos protuose viens po kito, bet ant ko jie suvartojami? Ot, mašinos išmeta milijonus žmonių ant bruko, be kasnio duonos, be jokio pragumo gyvenimui. Kitur išranda kaip kuodaugiausiai išmušti sukilusių baduolių. Granatos „bum-bum“ irgi po ilgo žmogaus mąstymo buvo padarytos ir šėdian jas vartoja ant suplėšimo šimtais žmonių, norinčių Transvaaliuje apsiginti nuo godžios Anglijos, o Kynijos žemgalyje nuo gaujos carizmo plėšikų. Išrasta povandeniniai laivukai, kurie it vandeniniai krakodiliai įtraukia šimtus nelaimingų aukų į žiotis jurių bedugnės. Balionai spivija iš oro ant žmonių ugnį. Greičiausi, it paukščiai, geležinkeliai veža šimtus tukstančių visokių tautų jaunimo į baisų tunelį - į gomurį mirties Mandžurijoje. Didžiausi pabirkai plieno lieja kanuoles, kardus, durtuvus, šporus, akstinus, šautuvus - vis tai žudymui viens kito. Didžiausios dirbtuvės parako, dinamito. Kam tas viskas? Tai užmušt tiems, kurie tą viską padaro. Tai yra baisus progresas! Kruvinas progresas. Barbariška civilizacija arba civilizuotas barbariškumas!.. Giriamės pagaliaus mokslu, raštais, literatūra. Bet pažiūrėkim kelinta tik dalis žmonijos gali tuom saldum smaguriu maitintis. Imkim tik vienus lietuvius. Turim savo brolių Amerikoje apie 400.000. Ar yra jie baigę universitetus? Ne. Ar gimnazijas? Ne. O be to žmonės nesupranta saldumo, smagumo ir naudingumo mokslu ir literatūra. Gal rasi dešimta dalis iš jų, tai yra 40.000 yra mūsikių universitečikai? Ne. Gal šimtinė dalis? Ne. Gal tukstantinė? Ne. Viso-pro-viso surinktum Amerikoje iš 400.000 lietuvių iki 100 vyrų, kurie yra eję ir užbaigę vidutiniojo mokslo klisas. Universitetus gal koks desėtkas-kitas! A-

pie moteris nēr ko ir kalbēt. Tai kiek mes iš mokslo ir literatūros galime naudotis! O dirbam visi. Dirbam sunkiai. Dirbam baisiai. Dirbam nevalgę ir sirgdami. Budavojam progresą. Užlaikom mokslinyčias, knygynus, muzėjus, archyvus, teatrus, operas, auksu žėrinčias sostapiles, sostus. Ar mums tai? Tegul sako kvailiai kad mums. Dirbo tam tukstančius metų mūsų pranokėjai, proseneliai, tėvai. Dirbome mes ir dirbs mūsų vaikai ir ainiai, ir vis bus tai ne mums. Ne mums bus, pakol šitoji tvarka pastovės Pakol žmogus gyvės dėl pinigų, o ne pinigas dėl žmogaus, Pakol žmogus žmogų rys, dėlto kad gali ryti ir kad gali tuom maitintis.

Viską tą, įžėngdami į Naujį Metą, tebeturime. Kurie stovėjom ant kovos kelio, nežėngsime iš jo. Senas metas nukrito, it rases lašas į platu praecities okeaną. Bet su tuom mums nieks nepersmainė. Prabėgęs metas tik tuom bus mums minėtinas, kad jame užgimė didi Rosijos revoliucija; kad Austro-Vengrijos proletarijatas varu išplėšė, lavonais apmokėję, nuo valdžių tiesas visutino balsavimo; kad Londono vargdieniai išmetė raudoną revoliucijos pirštinę savo karaliui; kad Naujosios Zelandijos darbininkai sutvarkė ir sudrutino savo parlamentą.

Matydami, broliai, kaip kitų šalių žmonės juda, kyla prieš visokias tyranijas ir nori jas sykį ant visados išnaikinti, nemiegokime ir mes dvasiškame letarge, kaip iki šiolei darėme liuliuojami visokių priešų. Nauji Metai, nauja kova, arba panaujinimas, paaštrinimas ginklų. Kova mūsų deviza, o ne malda. Per kovą laimėsime, ne per prašymus, ne per derybas. Kas ne kovoja, nevertas žmogaus vardo; išklibęs tas yra ir išslydęs iš gamtos įstatų, nes šie kovą už buvį pastatė pirmu ir paskutiniu žėdno gyvuno siekinu...

- Taigi kuopkimės vienybėn, broliai lietuviai-darbininkai! Paduokim rankas viens kitam. Mūsų čion Amerikoje tu.

REP. CK
Printed
in the
United States

rim veik jau 500 suorganizuoto tarp lietuvių proletarijato. Tegul per šį metų išsaugos Lietuvių Socialistų Partija Amerikoje iki 5000 draugų. Tegul „Kova“ subužys į rimtą vadovą mūsų luomo. Tegul subręs Amerikos lietuvių darbininkų judėjimas. Tegul pažįsim, kas mes esam, kur esam, kurlink einam ir kokiais keliais turim eiti, jeigu norim eiti išvien su darbininkais viso svieto, norim išversti neteisingą ir baisų draugijos surėdymą, norim įvykdinti teip visų laukiamą lygybę, brolystę ir meilę, tai yra kooperatyvišką socializmo valstiją. Tą galėsime tik susikuope, tik pilnai susipratę, pasižinę savę, praplatingę teisybės mokslą tarp žmonių per raštus, per agitaciją, per nenuoalsų žengimų pirmyn ir pirmyn.

Tegyvuoją sociališka revoliucija! Tegyvuoją Lietuvių Socialistų Partija Amerikoje! Tegyvuoją socializmas!

Revoliucijos atbalsiai.

Petersburgas, 30 gruodžio. – „Ginkluotus sukilimas Rosijoje“ teip atsakė revoliucionieriai darbininkai šėnakte ant negirdėtos žudynės šėdieną Maskvoje.

Darbininkų Taryba Peterburge buvo susirinkusi posėdin, kada parėjo gandas iš Maskvos apie visutiną kariumenės užpuolimą ant visų revoliucionierių stiprumų. Taryba umai apskelbė Peterburge ir visur karę vesti mažais bureliais ir ginkluotis į visutiną sukilimą.

Atsišaukimas tapo išleistas į viso svieto proletariją prašant paremti revoliuciją.

Maskvoje sužeistų ir užmuštų per kariumenę siekia į 15.000.

Mintauja, 1 sausio. – Keturi pulkai kariumenės traukia Rygos ir Mintaujos linkon. Revoliucionieriai miestuose steigia socialdemokratiškas valdybas. Frankenburge moteriškė senumo 70 metų ir dvi merginos sėdi naujoje miesto taryboje. Naujas Baltiko general gubernatorius Sologub traukia į Rygą su didele armija.

Peterburgas 1 sausio. – Baisi pagieža valdzios ant revoliucionierių. Bet šie apšaukė karę bureliais iki prisiruoš į visutiną ginkluotą kovą per visą Rosiją. Kalėjimai perpilni areštuotais, teip kad gabena kitus į Szišelburgo ir Petropavlovsko tvirtynes.

Vienok Darbininkų Taryba ir išpildomas socialistų revoliucionierių komitetas išvengia areštų ir laiko priemiesčiuose mitingus.

Visos apielinkės juodųjų marių kariškam apgulime. Tarpe Krimo ir Ekaterinoslavo geležinkeliai rankose revoliucionierių.

Valdzia girdėdama ruošimus revoliucionierių šiame mėnesyje kilti į galutiną ginkluotą kovą, ruošiasi teipgi visokiais budais ją sutremti.

Sako dabar revoliucija bus varoma ne tikta ginkluota kova su armijoms, bet ir teroru, nudėjimais ypatų ir tt.

Vitte bene busęs atstatytas, kurs nemokėjo tarnauti nė carui nė laisvamaniams, o jo vietą užimsės Durnovo. Su juom įvyks nuozmi Plevės ir Trepovo gadynė.

DARBININKO KRONIKA.

|| Tarptautiškas socialistų biuras Bruselyje, Belgijoje, išleido platoką ir karštą atsišaukimą į darbininkus viso svieto, kuriame meilingai kviečia apvaikštinėti 23 sausio, 1906, paminėjimą Peterburgo skerdynės ir visur rinkti revoliucijai aukas. – Aukos plusta iš visų šalių. Darbininkai viso svieto atjaučia ir solidarizuoja Rosijos kankintiniams. Neli kim ir mes užpakalyje. Nepamirškime tos brangios dienos, kurioje tapo vargdienių krauju apkrikštyta revoliucija.

|| Rosijos socialdemokratai užklausė Tarptautišką socialistų biurą, teipgi ir vokiečių socialdemokratų partiją, kaip pasielgtų viso svieto socialistai, jeigu Vokietijos kaizeris įsigriautų su kariu mene Rosijon ant pagelbos carui. Berlyno soc. organas „Voerwarts“ patalpi no socialistų atsakymą, kad jeigu kaizeris ar koks kitas karunuotas žmogžudys kėsytųsi tą daryti, visi socialistai sukiltų kaip vienas žmogus prieš savo valdzias.

|| Petras Struvė, vadas seniau užru bežės rusų laisvamanių (liberalų) ir redaktorius jų organo „Osvoždenije“, praneša, jog su 78–79 numeriu šio laik raščio jis liaujasi ejęs užsienų. Prenomeratoriams žada atlyginti abonemenciją eisiančiais savo raštais Rosijoje.

|| „Kataliko“ 52-ame nr. atsišaukia tula „moksleivių draugystė“ „Liepsna“ į Chicagos revoliucijinį komitetą ir prašo, kad šalip šelpimo revoliucijos nebutų pamiršta ir steigimas Amerikoje liet. mokyklų... Gražų laiką tie „K-ko“ auklėtiniai pasirenka lįst revoliucionieriams į akis! Beabejonės jie irgi norėtų bent dalelės nuo rev. aukų, kaip ir tie ant „judinančių brošuracių“. Biauru mislyt, ant kiek toli žmonių išžmogėjimas nuejo.

|| Tarp Amerikos lenkų tautininkų ir socialistų tarpats kas ir pas lietuvius. Patrijotai iš „Liga Narodowa“ su nellements garbės profesorium Semiradzkiu kenkia visokiais budais rėmimui revoliucijos. Ir kada tapo priversti žmonių

padėt rinkt revol. aukas, tai įterpė žodį „sušelpimui alkanų“, kas, žinoma, visai ne tarpats, ką revoliucijai. Tam tikslui surinko netoli 6000 dol. ir siunčia žinomam romanų rašytojui H. Senkevyciui, lyginai musiškiam tautininkams, dedantiems aukas ant „judinančių brošuracių“ ir ant kelionės Basanavyčiumi „Vilniaus seimą“. Tuomtarpu lenkai prijaučiantieji revoliucijai deda tik jai, ir siunčia Dr. Zająčkauckui, o tas perduoda Lenkų Socialistų Partijai.

|| Naujoje Anglijoje lietuviai kunigai sukruoto darbuotis. Kn. Žilinskas vėl agituoja žmones aukauti ir šiom kartų jau revoliucijai. Gaila tik kad kunigėliai įvairiai revoliuciją supranta. Teip antai kun. Pėza Brocktone – anot „Vien. Liet.“ korespondento – rinkęs pinigų dėl d-ro Basanavyčiaus kelionės į Vilniaus Seimą, nors dr. B. visai Vilniuje ir gyvena. Dulkina akis visumenei kad ne pelenais tai duklėm.

|| Mums rašo iš Baltimorės: – „... Apie Baltimorės kuopa LSPA. tiek galima pasakyti: stovi silpnai. Kitas dalykas, sako žmonės, kad nematą teisybės socialistų pasielgimuose; girdi, Szliupas dirbęs tiek metų, o tie kurie dabar jį šmeižia, tai pirm kelių metų apie darbą nė nesapnavę...“ Gaila, kad žmonės sprendžia apie viens kitą žiurint kas koki dėvi kepure, o ne protiškais išvadžiojimai. Baltimorės „žmonės“ gina Szliupo daugelio metų darbus, tuomtarpu jis pats „Vien. Liet.“ 49 nr. pasigiria, kad per tiek metų „darbo“ tepadaryta kokie penki socialistai. Vadinas, jeigu paimsim 20 metų Szliupo pragyventų Amerikoje, tai išeis vos ant keturių metų prikeltas vienas žmogus. Tiek tai padaryta su agitacija falsyvos laisva–, manijos“. Tikra ir racijonališka yra tikta socializmo agitacija. Szėdien skaitome telegramus, jog tukstančiai socialistų apšėmė Lietuvą. Iš kur jie radosi? Ar jie matė kada Szliupą? Matote, kame yra punktas. Ar mes pagimdėm Lietuvai revoliucionierius?

|| Philadelphijos Laisvės Kliubas, vietinei LSPA. kuopai prašant pavelijo nedėlvakariais laikyti pasišnekėjimus ir diskusijas apie darbininkų reikalus. Užtą reikia ištart aciū. Bet nedorybės hydra teipgi nesnaudžia. Jau tapo paleista biauirus paskalas, jog socialistai norį kllubą išdinamituot. Kas toks juodas aniuolas radosi, dar nežinia.

|| „Keleivį“ taip įbaugino dr. Szliupo laiškas, kad 45-ame num. atšaukia išsitarymą, jog Szl. išstojo iš revol. komiteto. – Mat kokie drąsus mūsų revoliucionieriai! Išgirdę kur ten toli meškos balsą, skubina lipa į medį.

¶ Tam pačiam nr. „K-vio“ praneša iš So. Bostono, jog šv. Petro ir Povilo draugystė, surinkusi 10 dol. aukų „uz laisvę Lietuvos“ ir ketinanti siųsti dr. Basanavyčiui. – Laimė tiems, kurie ir pasakas rinkdami užsipelno revoliucionierių vardų!...

¶ Kurie Amerikos laisvamaniai netikėjo ikišiolei į stebuklus, tai dabar priversti bus įtikėti, nes juos pradėjo daryti pats SLL sekretorius, p. V. Demskis. O stebuklus visai nemažus, nes perverčia vieną žmogų, su dušia ir kunu, į kitą. „Lietuvos“ 15-ame nr. randam perverstą p. J. Perkuną, laisvamanių praejusio seimo sekretorių, į F. Bagočių, kurio rodos seime nė akių nebuvo. Jezuity priežodis buvo: „tikslas išteisinga įrankius“. p. V. D. visai panašiai pasielgė, nes su aiškim melu norėjo sukariauti sau nemielus socialistus.

¶ Girdėtis, jog Amerikos lietuviai kunigai ketiną sutvert čion savo tautišką komitetą. Koks tai bus jo tikslas, dar nežinoma. Bet gero iš jo nebus nieko.

¶ Iš Farmington, Ill. – „Męs prisiunčiam 5.25 revoliucijai aukų ir norim, kad perduota būtų Liet. Socialdemokratų Partijai, kaip vieniatelei partijai lietuvių darbininkų. (Pagarsiname vardus šiame nr., o suma jau buvo 33-ame. Rūd.) Teipgi mums labai geistina kad iškėlusieji vaidus tarp mūsų partijų susitaikintų ir veiktų iš vieno ant labo darbininkų. Męs ir mūsų broliai esame biedni, varginami nuo visokių nutukėlių-storpilvių; vargina mus netik Lietuvoje, Rosijoje, bet ir ant viso pasaulio, teipgi ir „laisvoj“ Amerikoje. Czia kapitalistai teipgi nežiuri ant tiesų S. Valstijų, nė paiso žmoniškumo, išnaudoja ir skriaudžia darbininką kur tik gali. Kad ir štai pas mus, – niekai negalim susitaikyt su savininkais kasyklių apie šovimą anglių. Todėl kad męs nešaujam po dusyk ant dienos, vieną dien nuėjom kasyklosna ir radom neiššautus šuvius; parakas bebudamas skylēse pernakt sudrėko, ir per anglių savininko sauvalę pasidarė žmonėms dikčiai skriaudos (Mat šiose kastynėse galima šaut tik sykį, retai dusyk, ant dienos ir laike šovimo visi eina iš kastynių laukan, o šuvius padega tam tikri šovikai). Taigi nors jų apšviestieji mūsų nebskriauskit. – V.S.“

¶ Waterbury, Conn.: – „Ant užkvietimo drg. J. Szirvydo per telegrafą, kad LSDP. reikalauja greitos pagalbos dėl lietuvių revoliucionierių, mudu su drg. S. Senkum, niekeno neiškirti (nes tam reikalui nebuvo kada šaukt susirinkimo) leidomės kolektuoti ir nuo geros valios tautiečių surinkom 44 dol. ir veikia pasiuontė „Kovos“ redakcijon; skiriam

LSDP. Visiems aukautojams vardan tėvynės Lietuvos ištariame širdingą ačių!

¶ Kolektoriai: J.S. Pruselaitis ir S. Senkus. – Suma aukų pagarsinta praėjusiam nr. „Kovos“ ir pasiūsta telegrafu Lietuvon; vardus patalpiname šiame nr. ¶ Drg. F. Masulevičius iš So. Bethlehem, Pa. prisiuntė 28.80 revol. surinktų per kalėdas aukų, kurias skiria LSDP.

¶ Brooklyn, N.Y.: – „Besisvečiuojant pas V.P. Mockų užmanius M. Lauraičiui tapo sumesta revoliucijos šelpimui 3.70, kurias prisiunčiam „Kovos“ rėdystėn ir meldžiam pasiūsti LSDP. Tegyvuoja revoliucija! Te prasmanga despotai! – V. Mockus.“ Vardai aukautojų kitoj vietoj.

¶ Brier Hill, Pa.: – „Szendieną susirinkę ant šventės kalėdų pas geros valios tautietį J. Daniuną, atsiminėm apie savo brolius senoj tėvynėj, liejančius savo kraują už laisvę visų savo brolių, nutarėm paaukauti kiek kas išsigali ir sumetėm 10.50, kurius siunčiam „Kovos“ redakcijon ir prašom perduot visus tikriems revoliucionieriams. – M. Klevakas.“ – Perduosim LSDP. Vardai kitoj vietoj.

¶ New Britain, Conn.: – „Gavus drg. Garkauckui nuo J.O. Szirvydo telegramą į tą patį vakarą šokom į darbą (Garkauckas, Valiukonis ir aš žemiau pasirašęs) ir viso labo, saliuuose ir kitur, surinkom revoliucijai aukų 30.20. Siunčiam „Kovos“ rėdystėn. – Dėl sociališkos revoliucijos, – A. J. Tamošius.“ – Vardai kitoj vietoj.

¶ Springfield, Ohio: – „Aplaikęs telegramą nuo drg. J.O. Szirvydo, aš pakviečiau draugus 12-tos kuopos LSPA. ant nepaprasto susirinkimo, ant kurio 25. XII pribuvo visi likusieji Springfieldo nariai – 7 ypatos. (Mat užėjus darbėboms, didesnė dalis mūsų kuopos draugų išvažinėjo į kitus kraštus Amerikos. Keletas dar gyvena Dayton'e, O., kiti-gi net N. Dakotos valstijoje). Dar parašiau laišką drg. S. Dambrauckui, idant jis pasirupintų parinkt aukų tarp Daytono lietuvių ant teip svarbaus reikalo, kaip revoliucija. Taigi susirinkę 7 draugai mus Partijos ir 2 pašaliniai, perskaitė telegramą ir pasiaiškine dabartinį padėjimą mus brangios tėvynės, – teipgi ačiū A. Survilos paraginimui, visi vienbalsiai pritarė ir sudėjo 5.00, kurius nutarėm pasiūst „Kovos“ redakcijon dėl persiuntimo LSDP. kaip vienai iš svarbiausių veikiančių, Rosijos revoliucijoje partijų. – Su broliškais linkėjimais visai Partijai ir sociališkai revoliucijai, K. Belskis, sekr. 12 kuopos.“ – Vardai aukautojų aukų skyriuje.

¶ Philadelphia, Pa. susirinkę per kalėdas burelis tautiečių pas S. Kazlauc-

ką, sumetė revoliucijos reikalams 2.80, kuriuos drg. I. Lukoševičius perdavė „Kovos“ redakcijon ir prašė persiūst LSDP. Vardai kitoj vietoj.

¶ Brooklyn, N.Y. tautietis J. Matijonaitis prisiuntė 3.00 revoliucijai aukų, surinktų pas jį kalėdose nuo susirinkusių svečių. Skiria LSDP. Vardai kitoj vietoj.

¶ Collinsville, Ill.: „Gavęs telegramą nuo drg. J.O. Szirvydo, aš žemiau pasirašęs, su pagalba dar keletu draugų, pasistengėm parinkti revoliucijai aukų. Per šventę kalėdų, kalbinom kur tik sutikdami kokį žmogų, ir į stubas vaikščiojom, aiškinom naudą dabartinės revoliucijos ir baisybės kančių, kokias reikia joje revoliucionieriams datirti. Daugumas širdingai atjautė meilę prie tėvynės ir troško jos išliuosavimo. Aukavo kiek kas galėjo, nors ne po daug, bet visgi susirinko 18.05. Tuos pinigus prisiunčiam ant drg. J.O. Szirvydo rankų ir skiriam kovojančiai partijai, t. y. LSDP. Aukavusiem nuoširdus ačiū. – V. J. Raudonius.“ Vardai aukų skyriuje.

¶ Iš Pittsburgo, Pa. – Mieli Draugai! Pėtnyčios vakare, 22 d. gruodžio mėš Pittsburgiečiai apturėjom telegramą nuo LSPA. sekančio turinio: „Lietuvoj karės apgulimas, telegrafuoja Social-Demokratai pinigų ir ginklų. Pasiskubinkit gelbėt.“ Išgirdę teip skaudų meldimą mūsų 6-ta kuopa greitai pasiskubino su darbu. Pėtnyčioj davė mums žinią, o ant nedėlios jau buvo ir svetainė ir plakatai... Bet draugai ir dirbo! Nedėlioj prasidėjo susirinkimas ant Anchor hall, 14-ta ir Carson st., S.S. Pittsburgė. Ant susirinkimo buvo apie 100 ypatų. Drg. J. Miliauckas atvėrė susirinkimą 3-čioj po pietų. Kalbėtojais buvo: M. Tarabilda, k.V. Dilionis, abu lietuviškai; Henry Ziglerovič, Jan Zavadzki, abu lenkiškai, ant galo Fort. J. Bagočius, lietuviškai. Kalbos visiems patiko, ką liudijo delnų plojimai. Surinkta ant revoliucijos tapo \$ 47.25, bet kad paaiškinom, jog aukos bus nusiūstos tiems, kurie net per telegramą nuo mus pašelpos reikalavo, tai Vincas Dilionis pareikalavo, jog jie būtų pasiūsti dr. Szliupui. Bet mėš gavę žinią, jog ten pinigų kuogreičiausiai reikalauja, ir jog nė Szliupas mus ragino gelbėti kovotojus, nepristojom ant to. Bet pradėjus vaidams kilti, nutarėm: kurie nenori kad jų auka būtų pasiūsta LSDP., patarėm atsiimti aukas ir siūsti kam jie nori. Atsišaukė šeši ir atsiėmė viso \$ 9.25. Taigi aukų liko tiktai \$ 39.00. Drg. J. Miliauckas atsistojęs sušuko: „Draugai! Mat carbernių yra visur, kurie visame tikt vaidus tarp mūsų kelia, jie atsiėmė aukas ir dar kitns erzi-

na! Atlyginkim jiems! Bet ne su kumščia, tikt darbu! Sumeskim tuos kelis centus atgal!" Draugai paklausė to ir sumetė viso \$ 5.35. Drg. M. Tarabilda pridėjo dar \$ 7.00 kuriuos jis buvo surinkęs savo namuose ant kučių, o drg. J. Kazlauskas \$ 1.30, surinktas tarp pažįstamų. Dar „Spindulio“ rėdystė buvo pavedusi knygutes „Karės Jausmai“, už ką buvo surinkta \$ 3.15. Bet vaidyties pradėjus, „Spindulio“ rėdytojas Vintas Dilionis, atsisiėmė ir tuos. Susirinkusieji labai supyko ir pradėjo nešti knygutes atgal, kad atiduotų „penktukus“. Nors susirinkusieji jau buvo pasiskirstę, vienok sumetė 20 knygučių, o tą \$ 1.00 už knygutes Dilionis turėjo sugrąžinti ant revoliucijos. Taigi viso turim surinktą \$ 53.15., kurią siunčiam LSDP. per L SPA. Paskutinioji pasiskubė ir pirmą surinktąšias aukas kuogreičiausiai pasiųsti tiems kurie tikrai reikalauja paramos kovoje. (Visos pirmiau surinktš aukos pasiųstos telegrafu Lietuvon. Red.) Draugai kitų miestų teipgi pasistengkit lygiai pasidarbuoti, tikt imkit sau už pavyzdį praeitę. Nepaisykite ant tokių kuriems nerupi tautos ateitis, bet vieu tik erziniai tikrai pasišventusių darbininkų.

Dar einant draugams pro saliuoną, pamislinę užėjo į vidų ir paraginus nekurius ten esančius sumetė tris ypatos: J. Matutis 1.00, Belles 50c. A. Samuilis 50c. Taigi iš viso \$ 55.15.

*Pirmšėdis sus J. G. Miliauckas
Skr. Fort J. Bagočius
Kasierius J. Kazlauckas*

|| Philadelphijos 1-ma kuopa LSPA. laikys metinį susirinkimą, Laisvės Klubė, 9 d. Sausio. Meldžia visus draugus pributi.

Reikaluose L.S.P.A.

So. Chicago, Ill. – LSPA. 32 ra kuopa, 10 gruodžio, turėjo mėnesinį susirinkimą, kuriame susirinko nemažas būrelis ir įnešam šiuokius dalykus visuomenei: 1. Kad revoliucijai aukos būtų siunčiamos „Kovos“ redakcijon, su paskyrimu kam, o ji pasirupjė duoduoti kur bus paskirta. Matom visi kad mūsų C. R.S.K. netur laiko skirstymui aukų teisingai, nes jį parleidžia ant rašymo blevyzgų. 2. „Kova“ tegul buna tokia, kokia dabar yra iki Seimui; bet atkelti vieną dieną pirmiau, bo kurie toli gyvena, negauna prieš nedėlią, o nedėlioje kiekvienas turi daugiau laiko ir akiliau perskaito. Daugiau nebuvo niekokių apsvartymų kaslink partijos reikalų, nes buvo stoka laiko, reikėjo pasikalbėti apie mūsų pačių reikalus savo aplinkėje. Besikalbant apie savo vargingą padėji-

mą, kad mės kenčiamė vargus nuog tų visokių besocijų nevidonų, ir užmanėm paaukauti, kas kiek išgalim, ant ginklų dėl mūsų brolių Lietuvos kankinių, kurie braido po kraują, lipa per lavonus savo brolių kritusių už laisvę Lietuvos ir aukauja savo gyvastį bet ne už savo laisvę, o už mūsų likusiųjų ir ateinančios gentkartės; kadangi jie žino, kad jie puls toj šventoj kovoje. Tai tokiu budu suaukavom iš mūsų kuopos \$ 4.60, kuriuos paskiriam dėl LSDP., prisiunčiam su aukautojų vardais į „Kovos“ redakciją. Paskui išrinkom kolektočius dėl revoliucijos, pereiti per stubas; nežinia ar gaus ar ne.

Su džiauksmu pranešame, jog mūsų kuopa vis dauginasi po biskį; egi prisirašė šiam susirinkime 4 nariai. Tas tik yra negerai kad mūsų „vadovai“ pradėjo laikraščius teršti su pliovonėms vien ant kitų. Patemijom straipsnį tilpusį No. 49 „V. L.“ buvusio didelio socialisto o dabar pavirtusio į paprastą poną, kurs puikybėje teip išniekino socializmą, kad nė „Katalikas“ negali smarkiau išdaryti. Juk laikraščiai yra pašvęsti geriems raštams, pasitobulinimui žmonių, o ne ponams pasipliovoti ant nenuolankių jiems tarnų Vyrai! susitaikykite. Jums visuomenė dovanos už jūsų blogos pasielgimus; dirbkite gerai o busite geri.

Mės laikom susirinkimus sykį ant mėnesio, antroj nedėlioj 7-ta v. v. M. Vištarto Salėje 8734 Com'l. Av. So. Chicago Ill. Užprašom aplinkinius susiedus kaip iš Chic. teip ir iš kitur atlankyti mumis ir pagelbėti mums jauniems su kalbėjimais. Broliai, stokim visi išvieno, ir kariaukim prieš savo išnaudotojus, bet ne su barniais o su protu.

Vardan LSPA. 32 kuopos

Rašt. B. Jasiulis.

Ketina apsunkint tapimą Amerikos ukėsais.

Kievienas atkeliavęs Amerikon iš kokios nors šalies ir norėdamas tapti Sujungtų Valstijų ukėsu, turėdavo pereiti per tam tikrus politikiškų muitinyčių buomus: turėdavo išsiimti teip vd. „pirmasias popieras“, paskiaus laukdavo čielus penkius metus kad galėtų jis subręsti į amerikoną, tada turėdavo išmokti tam tikrą politikišką katekizmą – pvz. kiek Amerikoje yra valstijų, kas Amerikoje tveria įstatymus, iš ko susideda Amerikos valdžia, ir tt. ir tt. Praslinkus 5-riems metams, jis stodavo į kokį nors pavieto teismą ir prieš teisdarius iškalbėdavo tąjį katekizmą, pridėdavo ranką ant biblijos, kad atsizada savo prigiantų-

jų valdovų, užsimokėdavo 1–2 dolieriu, gaudavo parašytas ir užtvirtintas „paskutines popieras“ – ir gatavas ukėsas. Gali eit balsuot, gali pridėt kumstę į žandą airiui arba kitam kokiam pseudo-yankiui, jeigu tavę pavadjs „grinoriu“.

Bet dabar neužilgo bus kitaip. Szovinistai yankiai, o ypač republikoniški kapitalistų organai, agituoja tapimą ukėssais apsunkinti. Kodėl? Lengva suprasti. Daleiskim jeigu atvažiuoja darbininkai iš Vokietijos, šalies su trims milijonais socialistų balsų, nedaug linksmybės Amerikos kapitalistams teatneša. Szėdien Amerikos socialistai dar neturi savo kasdienrašcio, o vokiečiai Amerikoje turi jau penkis! Tas pats yra ir su prancuzais, švedais ir čekais. Ištikro tie elementai Amerikos kapitalistiškai valdžiai yra „undesirable“ (–negeistini) nes užkrečia darbininkus su kitokiais troškiniais-jieškiniais, negu kapitalistai nori. Sulyginus socializmo augimą tarpe amerikonų ir čionykščių svetimtaučių, tarp paskutiniųjų yra beveik ant pusės didesnis. Sztai kame prasideda amerikoniškos kapitalo valdžios baimė.

Nauji projektai naturalizacijos (ukėssystės tapimo) yra įnešti dabar suvažiusian kongresan Vašingtonė ir, abejuo nės nėra, kad jie bus išdirbti ir priimti. Apsunkinimas bus užgirtas. Kapitalizmui valstiečių nebreikia, reikia tik darbinųjų gyvulių. Sztai kokie yra tie projektai:

1. negaus popierų tas, kurs po „gero ištyrimo“ pasirodys, jog nenori apsigyvent Amerikoje ant visados.
2. mokėjimas angliškai kalbėt, skaityt ir rašyt, teipgi yra vienu iš privalumų busenčio valstiečio.
3. neblogai kad busentis valstietis turėtų šioj-tokį turtą – „vis tai dėl labo šios šalies“.

4. reikėtų pakelti mokestis už „popieras“ iki 7 dolieriu.

5. negalima popierų (paskutinių) išduot, kada iki rinkimų tėra 30 dienų.

Tie penki punktai yra tiktai keli iš daugelio pamatinių tam naujam „zakonui“. Bet ir jie, giliai prisiziūrėjus, yra labai nedori. Perdėm matosi, kaip auku išputę dievaičiai bando vis sunkiau ir sunkiau prislėgti savo letena darbinikiškąjį sviatą. Nuo mus, broliai, prigulės duotis arba nesiduot sukaupt po dešpotų jungu.

Socijališkos studijos.

I

Socializmo pamatai.

1. Klausimas. – Malonėk man trumpai pasakyt, kas tai yra socializmas?

Atsakymas: – Socializmas yra tai tam tikras politikiškas judėjimas, kuris nori padaryti galą išnaudojimams darbininkų žmonių per kapitalizmą. Socializmas nori atimti žemę ir visus gamtos turtų šaltinius nuo kapitalistų ir žemvaldžių, ir atiduoti tą viską žmonėms, kurie viską iš kuopos (kolektyviškai) rėdys, prižiūrės ir naudosis.

2. K. Kas tai yra materijališkas ištuokojimas istorijos? Ar jis yra priešingas krikščionių religijai?

A. Ne. Ištuokojimas istorijos ir ištuokojimas religijos nepriešingiau viens kitam, kadangi abudu dalykai turi tam tikras savo vietas. Materijališkas ištuokojimas istorijos priešingiau ne religijoms, bet idealistiškam istorijos ištuokojimui. Idealistai tiki, kad istoriją sutvėrę „dideli žmonės“, ir kad tik per juos esą krevijama visų tautų gyvenimas ir draugija. Bet materijalistai kitaip ištuokoja istoriją; pasiremdami ant mokslingų faktų, jie sako, kad visi atsitikimai, karės, muštinės, vaidai, nesutikimai – žodžiu visa istorija tautų, susidėjo iš kovos už kokį nors turtą. Tas ir vadinasi materijališkas arba ekonomiškasis istorijos ištuokojimas.

3. K. Kas tai yra kova klasių ir ką bendro ji turi su socializmu?

A. Kova klasių išaugo iš kovos už buvį. Žmogus yra palinkęs gyventi su kitais drauge. Ir kada daugybė drauge begyvenančių susipranta, jog jų reikalai yra vienodi, ir pajunta kad tiems reikams grumojasi pavojus, jie sykiu pakyla prieš tą pavojų. Tokiu būdu gimsta kova tarpe kruvelių žmonių, vaidai tarp kaimynų, ir tarptautiškos karės. Ant darbininkų lauko teipgi iškilta kova: viena klasa – piniguočiai, nori visus darbo vairsius sau sunaudoti, kita klasa – darbininkai, stengiasi nuo išnaudotojų kaip nors atsibiginti, apsirubežiuoti. Kiekviena iš tų abiejų klasių kovoja iki mirties, ir ką laimėju, tai vėl kovoja, kad tą vėl neprarast. Kova klasių yra baisi ir didelė kova, tarpe valdausiųjų arba išnaudotojų ir tarpe darbininkų arba išnaudojamųjų. Socializmas padarys tai klasių kovai galą, nugriaudamas luomą išnaudotojų ir paverzdamas visus žmones į darbininkų klasią; visiems tada bus lygi proga prieiti prie gamtos turtų ir naudotis savo triuso vaisiais.

4. K. Kas tai yra Marksas, apie kurį visi socialistai šneka, ką jis yra gero žmonėms padaręs?

A. Tai buvo didžiulis toli matantis mokslinčius, tyrinėtojas draugijos surėdymo ir pirmiausias pasaulyje žmogus, kurs pastatė socializmą ant moksliskų pamatų ir parodė, kad tik socializmas išriš

visus sunkiuosius ekonomiškus klausimus. Karoliūs Marks gimė 5 geg. 1818 m., mirė 14 kovo, 1883.

5. K. Aš girdėjau, kad kiekvienam esą reikalinga žinoti apie vertybes visokių dalykų, o ypač apie vertybę darbo. Sako, kad be to, negalima esą pilnai socializmo suprasti. Ar tas yra tiesa? Jeigu teip, tai nurodyk tu man tokius raštus?

A. Tas teisybė. Tą teoriją – darbo vertybės – pagimdė pirmutinis Marks. Jis išrodė, kad kiekvienas ant svieto dalykas, žmogaus padarytas, yra vertas tiek, kiek sugaišta jį dirbant laiko. Lietuviškoje kalboje tokių raštų beveik nėra. Yra vertimai rusiški, angliški ir kt. Markso veikalo po titulu „Kapitalas“ ir kt. Ten rasi puikiai išdėstytas tas teorijas. Jeigu nori suprast socializmą, turi tokius raštus butinai perskaityt ir pasimokyt.

6. K. Kas tai yra tie proletarijai? Ar yra jų Amerikoje?

A. Proletarijus ir tu, broliu, esi – aut kiek aš žinau. Proletarijum vadina kiekvieną, kurs jokių turtų neturi. Jis užsidirba maistą tiktai parduodamas savo rankas ir spēką. Negalima vadint proletarijum žemvaldžio, nes jis turi savastį, kurį gimdo jam turtus. Bet proletarijus yra kiekvienas kurs parsisamdo žemvaldžiui už algą: bernas, merga, pusbernis, piemuo, padienis ir kt. Vienok tie, kurie nesamdo didelių burių darbininkų, smulkųs farmeriai ir ukininkai kaimuose teipgi yra proletarijai; nes kapitalizmas ir juos lygiai išnaudoja. Proletarijai yra dviejų pavidalų: proletarijai protiški – profesoriai, mokiotojai, gizeliai, knygvedžiai, ir proletarijai rankų darbo: bernai, mergos, piemens, pabriku darbininkai, ir tt. Proletarijus yra kiekvienas pavienis-beturis, ne tik Amerikoje, bet ir visam sviete, pasiduodąs už algą, mokestis, o proletarijatas vadinasi viso svieto proletarijai imant kruvon. Tą gerai įsitėmyk, nes tolesnėje pašnekoj mės imsimė lukšten ką kitą, prie to nebegrižsimė.

7. K. Aš matau kad tu labai išmintingas ir daug žinantis žmogus. Taigi pakol išsiskirsime, aš norėč dar užklausti tavęs vieno klausimo, kuris seniai man sukasi ant minties. Pasakyk tu man, kas tai yra burzujus ir burzuazija? Ar tai yra lietuviški žodžiai ir ką jie reiškia? Aš girdėjau žmones šnekan, kad burzuazija esąs ziliojimas laukuose gyvulių, kada gyLIAI užpuola. Apie Raseinius žmonės teip ir sako: „atburzuoja iš lauko karvės“.

A. Tavo raseiniškiai gal turi ir tiesą, kada šneka apie burzavimą (ziliojimą)

karvių. Bet burzujus ir burzuazija neturi su ziliojimu nieko bendro. Burzujus yra žodis prancuziškas (bourgeois). Juom vadinas toks žmogus, kurs nē bajoras nē darbininkas, – ot, teip sau – vidurinis vaikėsas, mokantis iš kitų triuso pasideryt sau šauņu gyvenimą ir pelną. Pabrikantai, vaizbunai, vertelgos, visoki draugijos mekheriai – tai vis prisiskaito prie burzuazijos. Vienok prasigėręs, be skatiko kišenėj Lietuvos bajoras turēs už didelį akvbruokštą, jeigu jį pavadinai burzujum. Nes iš tikro jis nėra burzujus, – tai „dvorianinas“, „šlėkta“, jis vertelgyste užsiimti gėdis. Bet Amerikos Morganas milijonus tokių „šlėktų“ susikrautų savo kišenėn, nors jis yra tyras burzujus, kurių Europos bajorai teip koktejas. Burzuazija-gi vadinasi visų burzujų luomas. Laikui bėgant, kiekviena kalba plėtojasi, lavinasi, tursta ir nauji visoki terminai įeina į žmonių kasdieninę vartoną. Burzujus ir burzuazija teipgi įėjo mūsų kalbon, kaip ir kitosna, ir tas pavadinimas bus ant visada vartojamas socialistų rašliavoje, idant išauklėti žmonių darbininkų sąmonę, kad jie susiprastų, jog jie yra proletarijai, o priešingas jiems luomas yra burzujai.

K. Na tai labanaktis.

A. Labanaktis. Iki kitam syk.

NAUJI METAI.

(Apyšaka.)

Visi buvo linksmyš, nes jau rytoj, jau už kelių valandų nauji metai. Visi buvo linksmyš, pirkinėjo vienas kitam dovanas, siuvo sau naujas drapanas, rengiesi ant vakarinių idant su vynu sutikti tuos naujus metus. Aš kad ir galėčia, bet to viso nedaryčia.

Visi linksminois, tik man ne buvo su kuo linksmintis, nes nieks ne kvietė marės ant vakarinių, neturėjau kam pirkt dovanų, teip kad ir man nieks jų nesuteikė. Graži buvo diena, o dar puikiau paliko ant vakaro, kada aukštai pakilęs mėnulis viską melsvai apšvietė ir milijonai žvaigždžių mirguliuodamos viena už kitos gražino aukštą padangę. Sniegas blizgėjo, kaip brilliantai išmėtyti ant žemės. – turbūt dėlto kad tuli galėtų pasakyti nors „ak, kaip!..“ Gatvėmis važinėjo susivynioję į ploščius „poniukai“ teip tankiai, kad net sunku buvo praeit skersai gatves, o arkliai tars juokdam es, linksmiai bėgiojo parietę sprandus, leidami iš nasrų garą, nuo ko ir jų šnervos apsitraukė baltu šerkšuu. Gerai rodos ant svieto gyventi... Toliau, prie kertės aukštų namų, langai kurio buvo gerai apšviesti, stovėjo seniukas su ilgais bal-

tais plaukais, susilenkęs ant lazdos, su kiaurais čebatais – nuo kojų kokio nors „pono“, ir atkišęs dešinįjį rankojį į pravius kepurę, drebančių balsu kalbėjo: „Sveikinu, ponuli, su naujais metais... Duok, dieve, jums kitų sveikiems sulaukti... Duokit kapeikute!“... Kamgi į tą puikų gyvenimą įmaišytas toks paveikslas? Pripratę jį matyt ir dėlto visi ėjo ir ėjo skubėdami pirkt vynu ir kitų gyvenimo smagurių, o tas peršalęs senelis, kurio mėlinos lupos led tik galėjo žodį ištartį, ne buvo niekieno pamatytas... Teip, ir įsiai laukė naujų metų... Bet ką jam tie nauji metai atneš? Vienok laukė... Gaila man paliko to senelio ir vienkart gailėjus tų laimingųjų, kurie jo nematė... Kodėl visuomenė tokia neteisinga?... Szirdį man suspaudė žiurint į persenusį mėliną veidą ir mažai ką pridengtą kuną kuris jau nejutė ir to kad aš jam nutvėriau už petės: „Tėvai! – sušukau aš jam į ausį, – einam pas mane, pernaktosi ir apšildysi savo kuną prie šilto pečiaus“. – „Nieko gero aš neturiu, mažai šėdien tegavau, ką tamsta su manim darysi?“ – lenkdamas savo baltą galvą atsakė man senukas. Ilgai mėš šnekėjom, bet ant galo sutiko su manim eiti.

Parėjęs namo toliau pataisiau jam gulyklą šalyj pečiaus ir pasidalinęs su juom vakariene paguldžiau jį. Ilgai įsiai kažką šnabzdėjo, tiktai iš balso galėjai suprast kad jam liejos ašaros. Įsiai verkė... Ant galo nutilo. Kaip daug galėjau matyt veide to suvargusio senelio, kada aš priėjau su šviesa pažiūrėti, ar jis jau užmigo! Viena išdziuvusi-gjluota ranka laikėsi po galvos. Ant įkritusių akių retkarčiais drebėjo ilgi-balti blakstienai. Kakta buvo papuošta raukšlėmis, o minkšti kaip šilkas plaukai, baltesni už burzdą, ir šukuojami į aukštą, puikiai blizgėjo. Ant minutes jo veidas darėsi aiškesniu ir rodos kad tuoj, tuoj pradės juoktis, bet už minutos vėl matos kartumas, vėl surauks kaktą ir vėl sunkiai pradėdusoti. Simpatiškas buvo veidas senelio ir iš viso matyt, kad jam prisėjo kentėti ir kentėjo. Ilgai aš dar stovėjau ir džiaugiaus juom. Linksma ir man dabar buvo, kada man šilta, ir ne šalė atsi-tojęs ant sniego tas suvargęs senelis.

Buvo aštuonios valandos vakaro. Pečius išlengvo kurenos, dadėjęs dar malų, atsisėdau ir neturėdamas ką veikti, paėmiau iš skrynutės laiškus ir pradėjau juos skaityti primindamas savo praeitį. Daug tarp tų laiškų, buvo laiškų mano tėvo. Tėvas mano ilgus metus tarnavo kalėjime už sargą, ir iš tenai pabėgo nežinia dėl kokių priežasčių, o paskiau dažniau kad svetimoj žemėj numirė. Ma-

žai aš savo tėvą tepazinau... Iš tėvo laiškų man vienas labiausiai puolė į akis, viršui kurio buvo pažymėta „I Saūsio“. Tas laiškas buvo rašytas pas motiną, pirmi žodžiai kurio buvo tokie: „Sveikinu tave, Uršulia, su naujais metais, linkėdamas tau nuo širdies viso labo ir sveikai sulaukti kitų metų. Sulaukiau ir aš naujus metus ir pasistengsiu aprašyt tau kaip aš juos sulaukiau ir sutikau. Tą vakarą prieš naujus metus pripuolė man sergėti kalėjimą ir tuos naujus metus sutikau kalinyj. Bet kaip sutikau, nenoriu nei priminti!..

„Atskiram kalėjimo kambaryj, – rašė toliau tėvas,– jau daugiau kaip pusė metų sėdėjo vyras, galįs turėti 40, gal truputį daugiau metų. Tai nebuvo toksai kaip visi areštantai. Akis turėjo tokias aiškias, kad kada pažiūrės budavo į mane susiraukęs. rodos kad perveria širdį su vilyčia. Po kamarį savo daugies, dainuodams kaip tigras; baisiai buvo gyvas! Ir kalbėjo jis ne teip kaip visi, vis koku tai liepiančiu balsu, ne prašė, bet šaukė ant mūsų: „O jūs, akli tarnai despoto! Žmogžudžiai!“ Mazai kas iš mūsų tesuprasdavo tuos jo žodžius, vienok ant jo baisiai visi pyko už nepaklunumą. Vieną kartą sargas užmišo paduot jam vandenį, o kada ant rytojaus jam atnešė, tai jis iš viso balso pradėjo rekti: „Žmonės!.. turėkit nors gyvuliškus jausmus... Dvi dieni neduodat man vandenio... Jūs apsvaigę despotiška laime!..“ Toliau nedavė jam kalbėti atėjęs tuo tarpu viršininkas ir liepė tuojau įdėti į gelazius. Prisispaudė prie sienos kankintinis, kaip išbaugintas žvėris ir nei žodžio ne sakė, tiktai akims baisiai žiūrėjo... Gaila paliko man jo. Bet juk teip reikia ir teip turi but, kiteip ne galima, reikia valdyti; toksai „zakonas“.

„Poto budas jo visai persimainė... Nieko ne valgė, nė gerė per dienas, tiktai gulėjo ant lentų. Veidas jo išbalo, nebebuvo girdėti jo dainų, nieko ne kalbėjo, nebešaukė ant mūsų, tars visai jo nebuvo, tiktai retkarčiais kada sukdavos ant kito šono, suskambėdavo jo retėžiai. Viršininkas mūsų tankiai juokdavos: „Matai koks geras vaistas, kaip nusirmino, atšaldė gelaziai nervus!“ Teip pergyveno ilgą laiką, tiktai prieš naujus metus nuėmė nuo rankų retėžius.

„Ramiu tą vakarą, prieš naujus metus, aš žingsniauau nuo vienos iki kitos kalėjimo sienų, mislydamas apie tave, mano brangi Uršulia. Tyku aplink buvo, tiktai retkarčiais iš kur nors išstruks žodis ir ilgai po to skambės kalėjimas, kol sunyks jo aidas storose murų sienose. Niekados ne buvo teip tyku, kaip tą vakarą. Visi kalinio gyventojai su užmi-

rusioms širdims laukė tų naujų metų ir kiekvienas turbūt manė apie savo likimą... Vienam baigęs kankinimas, antriems tik pirmi metai praslinko, tretii laukė teismo, o kiti nežinodami savo laiko gyvenimo kalėjime meldė laimės nuo naujų metų. Tik laikrodīs tarė mano žingsniams retai tiksėdams. Sztai staiga vienu kartu atsidarė duris ir priėjo prie manęs sargas stoventis prie vartų, pranešdamas man, kad mane labai nor matyti koks tai gerai apsitaisęs žmogus ir kaip galima greičiau, nes turi svarbų reikalą. Kasgi tai galėtų but? – paklausiau pats savęs. Gal, pamislįjau, su tavim, Uršulia, kas negerai atsitiko, gal kita kokia svarbi priežastis?... Nerasdamas galo mislims liepiau įleisti. Prie manęs pribėgo, išsigandęs, su baisiomis akimis, suveltai plaukais, gerai apsitaisęs žmogus. „Pasigailėk, tamista, manęs!“ – sušuko įsiai. „Ko tamista reikia nuo manęs?“ – užklausu aš jo nustebęs. „Mano pati miršta... pasigailėk manęs... Visi gydytojai jau buvo ir visi negal pagelbėt... Jie patarė man kad aš pakviesčia tą gydytoją, kuris pas jus yra kalėjime.. Leiskit jį tiktai ant vienos valandos išgelbėt ligonį!.. Gelbėkit!“ – šaukė įsiai. Aš stovėjau valandą kaip stabu ištiktas, negalėdamas žodžio ištart, bet suvaldęs savim užklausu: „Kokį gydytoją?.. Aš nė vieno kalinio joku būdu negaliu išleisti... Ar tamista nežinai kad negalima?“ – „Pasigailėkit“,– šaukė toliau atsklauptis prieš mane,– „aš ją teip myliu... Ar tamista neturi širdies?.. Ar tamista neturi pačios?.. Ar tamista jos negailies, ar tamista jos nemyli?.. Manyk kad tamistos pati miršta... Turėkit širdį!.. Leiskit gydytoją tiktai ant vienos valandos, už valandos aš jį sugrąžysiu.“ Nežinau kas man pasidarė, – rašė toliau mano tėvas motinai, – akise pažaliavo, širdį suspaudė iš gailėsčio žiurint į tą klupantį ir nusiminime maldaujantį žmogų, kuriam iš akių biro ašaros. Nežinau kas su manim darėsi, širdis plakė o klupantis vis su ašaroms maldavo. Skaudųs jo buvo žodžiai. „Kad tavo pati merdėtų, ką tu darytumei? Ar le šauktumei?.. Ar ne jieškotumei pagelbos mylėdamas ją“, – maldavo toliau. Nejučiau pats ką dariau, nei ką kalbėjau, tiktai atmenu kad pasakiau: „Parodyk katras... eikite... tiktai sugrįžkit!“... Priėjom prie kambario kur sėdėjo tas su išdziuvusiu veidu kankintinis, kuriam neseniai nuėmėm gelazius į kuriuos buvo įdėtas už dainas ir neramumą; atmenu kad atrakinau ir juodu išėjo. Kalėjimas vėl nutilo... (Užbaiga bus.)

Br. Vargšas.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA LIETUVIŠKA BANKA
Philadelphijoje, Pa.
PARDUODA LAIVAKORTES
ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentura geležinkelių tikietis

Parduodame geležinkelių tikietis į visas miestus Jungtinių Valstijų.
609 South 3-čia gatvė, Philadelphia, Pa.

DIDŽIAUSIA LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ

Freedman & Mesirov.

Kampas 4-tos ir South Str. PHILADELPHIA, Pa.

Užkvičiame visus lietuvius mūsų vientaučius ir draugus apsilankyti ir persiliudyti, kad pas mus yra didžiausia sankrova:

DRAPANŲ, SKRYBELIŲ IR CZEVERYKŲ

Viskas pagal naujausios mados reikalavimu, geriausi pirkiniai, pigiausias prekės. Prekė visuomet viena.

Prosiname ir taisome drapanas mūsų lankytojams už dyką.

CZEDYK SVEIKATA IR PINIGUS!

Ateina šalčiai, be overkočio negalėsi iškelti nė kojos. 5000 puikiausių overkočių pargabenom krautuvėn, pigiausioj prekyj, nuo \$ 5.00 augštyn.

BUK ISZMINTINGAS!!!

SKAITYK

„Vadova in Sveikata“

Jeį sergi, tad pirmiaus, kaip kreipsies prie daktaro; prisiųsdamas keletą stampų, reikalauk ir perskaityk su atyda knygą, parašytą Prof. Dr. E.C. Collins „Vadovas į Sveikata“

didelių 128 puslapių, su koleravotais paveikslais; perstatant visus organus ir slaptingas vidurines dallas žmogaus kuno subudavojimo,— jį naudinga sveikiems ir ligoniams.

Toj knygoj atrasi, gal tau dar nereikalingas daktaras, o jei jau be geros daktariškos pagalbos ir gerų vaistų, negali but išgydytas, tai per tą knygą, savo visas silpnības ligos, kaip per veidrodi permatysi ir aiškiai galėsi žodžiu ar per laisną, savo tikrą ligą kaip ant delno išdėstīt, teip kad geras specialistas daktaras, pasišventęs profesijai gydymo, tikrą pagelbą ir išgydymą suteiks.

Dr. E.C. Collins Medical Institute yra Speciališkias daktaras visada ant kožnos ligos, ir visokes vyrų ir moterų ligas paprastas ir chroniškias su geriause pasekme gydo. — Dėl kožno apsilpninto ligoms, Speciališkias vaistai tampa sutaisyti, po ištyrimo ligos ir išsiunčiami po Suvienytas Valstijas visur, Canada, Mexica ir visą pasaule.

Rašant adresuok: **Dr. E.C. Collins Medical Institute,**
140 W. 34-th Str. New York City.

Offisas atdaras nuo 10 iki 5 po piet; pasilsio dienomis nuo 10 iki 1 p.p.

TEMYKITE!

Vienatinė lietuviška Aptieka

P. Rovno,

Kampas 3-čios ir Monroe arba
724 So. 3-rd str. Philadelphia Pa.

Toje aptiekoje viską galima gauti, kaip ir sename krauj: tikras Pain Expelleris, Gumbo, Bobro, pilvo ir anodino lašai; Kinder Balsamas; dielės ir bonkos; visoki kvėpalai, muilai ir visoki kosmetikos daigtai, vietiniai ir iš užsienių; receptai sutaisomi iš geriausių kemiškų padarinių sulyg daktaro nuoraštų. Prie to duodasi kiekvienam nesveikam higijeniškos rodos. Aptieka atvira dieną ir naktį. Snoka visokiais liežuviais.

Kada tik norėsi pasisamdyti sau advokatą, kiekviename legališkame reikale, kreipkis pas

Luther S. KAUFFMAN

ATTORNEY-AT-LAW

1001 CHESTNUT STR. PHILADELPHIA, PA.
ROOM 711 MUTUAL LIFE BUILDING

Kolsun Bros.

Main Office 224 Bainbridge Street.

Karietos šermentims, baliams, vestuvėms ir t. t. pribuna bile valandoje —

Keistone Telephone
Main 48-42 D.

Priima orderius teipgi: Georg Kolsun 95 So. Waters

PUIKIAUSIS LIETUVIŲ

SALIUNAS.

Kas sykį čion atsilankys,
Tas niekad o nesigriaudys.
Mus Alutis, vynas gardžiausi,
Cigarai turkiški, geriusi.

Urta visi pas **Mik. Varvuolį!**

333 S. Howard str., arba kampas
Howard ir Conway, BALTIMORE, MD.

LIETUVIŠKA APTIEKA.

JOFFE & WOLFF.

3-čia ir Bainbridge Str.

PHILADELPHIA, PA.

Prilaikome visuomet krautuvėje grynus vaistus, visokias europėjiszkas szaknis; teipgi turime: Severos gyduoles, Groblevskio, Treinerio Kartujų vyną, Pain expellerį, šviežias dieles. — Užkvičiame visus lietuvius lankytis į mūsų sąkrovą. Receptus sutaisome su didžiausia atyda.

CARIŠKA MYLISTA!

Dvigalve Rosijos hydra, paprastai caru vadinama, dave žmonom, išskiriant žydus, „liuosybe tikejimo“. Kas nori įgauti tikrą išmanymą, ką ta mylista reiškia, tegul skaityt knygą — „KANKINTOJAI IR KANKINTINIAI UŽ MOKSLĄ“ parašytą Kunigo Vl. Dembskio; nes meginti sutaukint tuodu žodžiu, butu biauuresniu juoku, negu kalbeti ape verdantį ledą „arba užsalusią liepsną. Knygą [190 psl] galima gauti tiktai pas autoriu:
Rev. V. Dembskis, 328 Federal Str. Philadelphia, Pa.
Knygos preke.....\$1.00.